

Jura Soyfer: Lied vom einfachen Menschen / Pieśń prostego człowieka (tł. Ela Binswanger)

Jura Soyfer: Pieśń prostego człowieka

Może byliśmy kiedyś ludźmi,
Albo staniemy się w któryś dzień,
Ale wpierw się ze snu obudźmy,
Bo czyż dziś ludźmi jesteśmy? NIE!
Jesteśmy nazwiskiem w paszporcie,
Bładym obrazem w lustrzanym szkłe,
Jesteśmy echem w powodzi słów,
Pogłosem dawno umarłych dusz.

Ludzkość to jest zdeptana miazga,
Dziś nasze życie to pusty blef!
W naszych odczłowieczonych miastach
Czyż zwać się możemy ludźmi? NIE!
Jesteśmy jak pył uliczny miast,
Numerem w księgach rejestracji
W drodze do inwentaryzacji,
A z nami nasza pomroczość, tak!

Jeśli raz wyzwolić się mamy,
To zaleca się kurację tę:
Czy my się ludźmi nazywamy?
Pytając, powtarzaj sobie: Nie!
Jesteśmy niechlujnym projektem,
Ktoś winien nam najpierw nadać sens,
Ze słabego wstępu słaba pieśń.
Chcesz zwać nas ludźmi? Czekaj przedtem!

(tł. Ela Binswanger)

*

Jura Soyfer: Lied vom einfachen Menschen

Menschen sind wir einst vielleicht gewesen
Oder werden's eines Tages sein,
Wenn wir gründlich von all dem genesen.
Aber sind wir heute Menschen? Nein!

Wir sind der Name auf dem Reisepaß,
Wir sind das stumme Bild im Spiegelglas,
Wir sind das Echo eines Phrasenschwalls
Und Widerhall des toten Widerhalls.

Längst ist alle Menschlichkeit zertreten,
Wahren wir doch nicht den leeren Schein!
Wir, in unsern tief entmenschten Städten,
Sollen uns noch Menschen nennen? Nein!
Wir sind der Straßenstaub der großen Stadt,
Wir sind die Nummer im Katasterblatt,
Wir sind die Schlange vor dem Stempelamt
Und unsre eignen Schatten allesamt.

Soll der Mensch in uns sich einst befreien,
Gibt's dafür ein Mittel nur allein:
Stündlich fragen, ob wir Menschen seien?
Stündlich uns die Antwort geben: Nein!
Wir sind das schlecht entworfne Skizzenbild
Des Menschen, den es erst zu zeichnen gilt.
Ein armer Vorklang nur zum großen Lied.
Ihr nennt uns Menschen? Wartet noch damit!

*

Jura (Jurij) Soyfer (8 grudnia 1912 w Charkowie, gubernia charkowska, Imperium Rosyjskie - 16 lutego 1939 w obozie koncentracyjnym Buchenwald w wieku 27 lat) był pisarzem politycznym w Austrii w latach 30. XX wieku. Publikował w kilku czasopismach i napisał w sumie pięć sztuk i zachowane są trzy sceny, które są wystawiane do dziś. Należy do tych nielicznych austriackich autorów, których dzieła przetłumaczono na ponad 30 języków.

Jura Soyfer urodził się w Charkowie w Imperium Rosyjskim jako syn żydowskiego przemysłowca Władimira Soyfera i jego żony Ljubow Soyfer. W 1920 rodzina uciekła przez Gruzję i Konstantynopol i w 1921 przybyła do Badenii koło Wiednia, skąd później przeniosła się do Wiednia. Jura Soyfer w wieku dziesięciu lat zapisał się do Realgymnasium Hagenmüllergasse w Erdbergu, gdzie w 1931 zdał maturę. W wieku 15 lat zaczął studiować pisma socjalistyczne i stał się zdeklarowanym marksistą.

Ponieważ w rodzinie mówiono po rosyjsku, francusku i niemiecku, Soyfer szybko rozwinął upodobanie do języka i gier językowych. W 1929 został członkiem kabaretu politycznego socjaldemokratów. Tam zdobył pierwsze doświadczenia w pisarstwie scenicznym. Od grudnia 1931 satyry polityczne Soyfera ukazywały się co tydzień w "Arbeiter-Zeitung" i socjaldemokratycznym tygodniku "Der Kuckuck". Napisał również dwa artykuły dla "Politische Bühne". Wezwał w nim do upolitycznienia teatru i zniesienia roli jedynie rozrywki i rozrywki. Pod tym względem był bardzo bliski teatrowi epickiemu Bertolta Brechta.

Po walkach lutowych w 1934 wstąpił do nielegalnej Komunistycznej Partii Austrii, pisał ulotki i rozpoczął pracę nad powieścią "So Sterben eine Partei". Ta powieść, której zachował się jedynie fragment,

stanowiła rozrachunek z austriacką socjaldemokracją, której polityka doprowadziła do klęski w lutym 1934. W 1935, za pośrednictwem Hansa Weigela, Soyfer poznał Leona Askina (Leo Askenasy), który pracował jako aktor i reżyser w wiedeńskim Teatrze ABC, gdzie wystawiano większość sztuk Soyfera. Te sceny kabaretowe, które miały mniej niż 50 miejsc i nie podlegały przepisom autorytarnego prawa teatralnego, otwierały minimalne możliwości dla kabaretu i teatru.

W 1937 Soyfer został aresztowany z powodu nieporozumienia z niejakim Seidelem (w rzeczywistości był to Franz Marek, jeden z czołowych działaczy Partii Komunistycznej). Kiedy okazało się, że istnieje wystarczająco dużo materiału obciążającego samego Soyfera, nawet w jego krytycznych artykułach, został uwięziony na trzy miesiące. 17 lutego 1938 roku został zwolniony w ramach amnestii dla "więźniów politycznych". Następnie był wolny przez 26 dni. 13 marca 1938 - dzień po Anschlussie - został aresztowany przez austriackich funkcjonariuszy w Gargellen, gdy próbował uciec na nartach do Szwajcarii.

Po aresztowaniu trafił najpierw do obozu poprawczego w St. Gallenkirch w dzielnicy Bludenz. 16 marca 1938 został postawiony przed Sądem Krajowym w Feldkirch, który 18 marca 1938 złożył przysięgę Führera. 23 czerwca 1938 został deportowany do obozu koncentracyjnego Dachau, a jesienią do obozu koncentracyjnego Buchenwald. Tam zmarł na tyfus 16 lutego 1939. W tym czasie jego rodzice, którzy wyemigrowali do Stanów Zjednoczonych, wysłali już podanie o jego zwolnienie z obozu koncentracyjnego, które zostało pozytywnie rozpatrzone.

Szczałki Soyfera skremowano w obozie koncentracyjnym Buchenwald, a prochy przewieziono później do Nowego Jorku i pochowano na Staten Island na zlecenie Hebrew Free Burial Association.

na zdj. Jura-Soyfer-Gasse", Per-Albin-Hansson-Siedlung Ost, Wien-Favoriten